

การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะในห้องสมุด

ประกาศ ธารศักดิ์

30 ก.ค. 2546

167085

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2546

ISBN 974-9602-54-3

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์มากมายหลายด้าน ซึ่งมีคุณค่ายิ่งในชีวิตของผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์อาภา หวังสุขไพศาล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในช่วง 1 ปีที่ ผศ.ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา ไปศึกษาต่อต่างประเทศ โดยท่านให้คำปรึกษา ชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุนทราวดี เรือรบพิเชฐ ผศ.ดร.บุญใจ ศรีสถิตยน์รากร และนายแพทย์ นเรศ ประสานพานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์เพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 19 ท่านที่กรุณา สละเวลาในการตอบแบบสอบถามถึง 3 รอบ จนได้ข้อสรุปในงานวิจัยนี้

ความช่วยเหลือและกำลังใจ จากครอบครัว พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ร่วมวิชาชีพทุกท่าน ตลอดจนผู้สนับสนุนที่ไม่สามารถเอ่ยนามในที่นี้ได้ เป็นส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดกำลังใจ เกิดความมานะ อุตุน เพื่อให้ได้ผลงานชิ้นนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งยิ่งนัก

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่บุพการี คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน และเนื่องจากทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ประกาศ ธาราศักดิ์

41910986 : สาขาวิชา : การบริหารการพยาบาล ; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศทางคลินิก/หัวหน้าหอผู้ป่วย

ประเภท วิทยาคัด : การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย (A DEVELOPMENT MODEL OF CLINICAL SUPERVISION FOR HEAD NURSES) อ.ที่ปรึกษา : ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา, กศ.ค., อาภา หวังสุขไพศาล, พย.ม. 158 หน้า. ISBN 974-9602-91-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกที่เหมาะสมสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการพยาบาลทางคลินิก และผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการพยาบาลทางด้านการศึกษา จำนวน 19 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศทางคลินิกสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการนิเทศทางคลินิกในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น จำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การทำแผนการนิเทศทางคลินิกโดยรวมทั้งหน่วยงาน ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ต้องมีการทำแผนการนิเทศทางคลินิกทั้งในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น หัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้รับผิดชอบให้มีการเขียนแผนการนิเทศในคลินิก โดยนำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสภาวะคุกคามรวมกัน เพื่อการวางแผนการนิเทศทางคลินิก จัดประเภทของความต้องการการนิเทศทุกระยะ ตั้งเป้าหมายของการนิเทศทางคลินิก จัดกิจกรรมหรือโครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแต่ละแผน และกำหนดช่วงเวลาการจัดเตรียมแผนการนิเทศทางคลินิก ส่วนที่ 2 การทำแผนการนิเทศเฉพาะบุคคล ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ 5 ข้อใหญ่ ได้แก่ การจัดทำตารางการนิเทศ กำหนดหัวข้อเรื่อง ตารางเวลาในกิจกรรมการนิเทศประจำวัน และสัปดาห์ นำหัวข้อการนิเทศในตารางการนิเทศมาทำแผน แยกตารางนิเทศบุคคลากรทางการพยาบาล การนิเทศการปฏิบัติการพยาบาล และการนิเทศเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ทางการแพทย์ และจัดทำแบบฟอร์มการบันทึกกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนที่ 3 การเขียนแผนการประเมินผลการนิเทศทางคลินิก ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติ 5 ข้อใหญ่ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการประเมินผลการนิเทศล่วงหน้า จัดให้มีเครื่องมือประเมินผลและรวบรวมข้อ วางแผนการรวบรวมข้อมูลและกำหนดเกณฑ์การประเมินผล การนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนการนิเทศทางคลินิกไปปฏิบัติทั้งในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น จำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การนำแผนการนิเทศคลินิกโดยรวมทั้งหน่วยงานไปปฏิบัติ ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติจำนวน 7 ข้อใหญ่ ได้แก่ หัวหน้าหอผู้ป่วยจัดประชุมทำความเข้าใจกับบุคลากรในหน่วยงาน เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จัดผู้รับ-ผิดชอบในแต่ละกิจกรรม และแผนการนิเทศ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติการนิเทศ และปรับปรุงวิธีการนิเทศให้ เหมาะสม ส่วนที่ 2 การนำแผนการนิเทศทางคลินิกเฉพาะบุคคลไปปฏิบัติ ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อใหญ่ ได้แก่ หัวหน้าหอผู้ป่วยตรวจสอบความเป็นไปได้ของแผนการนิเทศประจำวัน สัปดาห์ และประจำปี อาจมีการปรับเปลี่ยนแผนหากมีเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีการบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติการนิเทศตามวัตถุประสงค์ของแผน และปรับแผนการนิเทศประจำวัน สัปดาห์ และประจำปีเมื่อสิ้นสุดวันและสัปดาห์ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการนิเทศทางคลินิกที่ได้ปฏิบัติไปแล้วทั้งในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น จำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินผล การนิเทศทางคลินิกในระยะยาวและระยะกลาง ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อใหญ่ ได้แก่ วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติการนิเทศในรูปของ คณะกรรมการ วิเคราะห์ผลของการนิเทศประเมินผลการนิเทศในแต่ละกิจกรรมและ/หรือ โครงการ จัดเวลาในการประเมินผล การนิเทศทางคลินิกเป็นระยะ ๆ และนำผลมาปรับปรุงแผนการนิเทศ เขียนรายงานผลการประเมินประจำปี รายปี และรายเดือน ส่วนที่ 2 การประเมินผลการนิเทศทางคลินิกในระยะสั้น ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติจำนวน 3 ข้อใหญ่ ได้แก่ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติการนิเทศทางคลินิกประจำวัน ประจำสัปดาห์และประจำวัน นำผลการประเมินการนิเทศทางคลินิกมาปรับปรุงแผนการนิเทศเป็นระยะ ๆ การบันทึกผลการประเมินการนิเทศทางคลินิกเพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลแผนการนิเทศทางคลินิกในระยะและระยะกลาง

41910986 : MAJOR : NURSING ADMINISTRATION ; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEY WORD : MODEL OF CLINICAL SUPERVISION FOR HEAD NURSES

PRAPHAKORN THARASAK : A DEVELOPMENT MODEL OF CLINICAL SUPERVISION FOR HEAD NURSES, ADVISOR TEACHER : PHONGSRI KIATLERTNAPA, ARPHAR WANGSUKPAISARN. 158 P.

ISBN 974-9602-91-4

The purpose of this research is to develop a model of clinical supervision for head nurses by DelPhi technique, with experts including 19 of clinical supervision experts and educational supervision experts.

The research results found that model of clinical supervision for head nurses consist of 3 steps 1 the planing of clinical supervision in long-term, medium-term and short-term as follows 1) The planning of clinical supervision consist of 8 procedures such as plan clinical supervision in long-term, medium-term and short-term by head nurses, collect data to analyze weakness and strengtheness for planning, collect data to analyze weaknes and strengtheness for planning, categorize the needs of supervision every period, establish clinical supervision goals, organize activities or projects to comply with goals and objectives of each plan and determine period for preparing clinical supervision. 2) Individual supervision plan consist of 5 procedures such as make supervision schedule, determine titles of schedule in daily and weekly supervision schedule, determine titles of schedule in daily and weekly supervision activities, take the titles of schedule to make plan by devide follow nursing personnel, nursing practice and clinical instruments and make form for recordin supervision activities. 3) The planning of clinical supervision evaluation consist of 5 procedures such as determine objectives and guidelines for evaluation ahead set evaluating and collecting instruments, plan for data collecting and determine principles for evaluation and supervision that comply with objectives. Step 2 Taking clinical supervision plan to practice in long-term, medium-term and short-term as follows 1) Putting a whole clinical supervision plan of unit into practice, which consist of 7 procedures such as head nurses organize meeting with personnel in unit, open opportunities for participants to show their opinion, set who responsible in each activity and supervision plan, analyze results of supervision practicing and improve supervision methods for appropriateness. 2) Putting individual clinical supervision plan into practice, which consist of 5 procedures such as head nurses examine possibility of weekly and daily supervision plan, may change plan if situation is changed, record results of practicing, analyze results of supervision follow plan's objectives and improve weekly and daily supervision plan at the last of day and weekend. Step 3 The evaluation of clinical supervisions that are already practiced in long-term, medium-term and short-term and medium-term consist of 5 procedures such as analyze results of supervision practicing by committee, evaluate results of supervision in each activities and / or projects, set the time to evaluate clinical supervision and take the results to improve supervision plan, write annual/quarter/monthly reports. 2) The evaluation of clinical supervision in short-term consist of 3 procedures such as analyze results of clinical supervision in monthly, weekly and daily, take results of clinical supervision plan to improve, record results of clinical supervision evaluation to use in evaluation in long-term and medium-term.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความสำคัญของการนิเทศทางคลินิก.....	6
ความหมายของการนิเทศทางคลินิก.....	7
หลักการและวัตถุประสงค์ของการนิเทศทางคลินิก.....	9
วัตถุประสงค์ของการนิเทศทางคลินิก.....	10
กระบวนการนิเทศทางคลินิก.....	15
ลักษณะสัมพันธภาพในการนิเทศ.....	29
บทบาทของพยาบาลผู้นิเทศ.....	30
คุณลักษณะเฉพาะของผู้นิเทศการพยาบาลในคลินิก.....	33
หน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	33
รูปแบบการนิเทศทางคลินิก.....	36

บทที่	หน้า
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย.....	39
กรอบแนวคิดในการวิจัยและกรอบวิธีดำเนินการวิจัย.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศทางคลินิกสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย..	52
การสร้างเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศทางคลินิกสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศทางคลินิกสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก.....	94
ภาคผนวก ข.....	111
ภาคผนวก ค.....	114
ภาคผนวก ง.....	147
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	158

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การลดลงของความคลาดเคลื่อนและจำนวนผู้เชี่ยวชาญ.....	43
2 ค่ามัธยฐาน ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และระดับแนวโน้มความน่าจะเป็นไปได้และเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศทางคลินิกสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น.....	61
3 ค่ามัธยฐาน ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และระดับแนวโน้มความน่าจะเป็นไปได้และเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำแผนการนิเทศทางคลินิก สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยไปปฏิบัติทั้งในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น.....	66
4 มัธยฐาน พิสัยควอไทล์ และระดับแนวโน้มความน่าจะเป็นได้ของการประเมินผลการนิเทศทางคลินิก สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ได้ปฏิบัติไปแล้วทั้งในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมาไปหาน้อย.....	69

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 วงจรการสะท้อนกลับหลังการปฏิบัติงาน.....	13
2 กรอบแนวคิดในการวิจัยและกรอบวิธีดำเนินการวิจัย.....	51